

ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรมวอล นันทคุุณวัฒน์ ศศ.ด. (พัฒนศาสตร์)*

ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา กศ.ด. (การอุดมศึกษา)**

รัตนาวดี ขอนตะวัน Ph.D. (Nursing)*

สุพิศ รุ่งเรืองศรี ค.ม. (การบริหารการพยาบาล)**

บุญพิชชา จิตต์ภักดี พย.ด. ***

เพชรสุณีย์ ทั้งเจริญกุล พย.ด. **

ทริยาพรรณ สุขภมณี ปร.ด. (การพยาบาล)***

อรอนงค์ วิชัยคำ Ph.D (Nursing Administration) ***

สมใจ ศิริภมม พย.ด. ***

อภิรดี นันทคุุณวัฒน์ พย.ด. ***

บทคัดย่อ : วัตถุประสงค์ของการวิจัย: เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ประเมินสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล และวิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรคและปัจจัยความสำเร็จเกี่ยวกับการเรียนการสอน

การออกแบบการวิจัย: การวิจัยเชิงพรรณนา

การดำเนินการวิจัย: กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 183 คน และคณาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน เครื่องมือในการศึกษา คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน 3) แบบวัดสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล 4) แนวคำถามเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย 1. การประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่า 1) ผลการศึกษา เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ 20 ชิ้นงาน 2) นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด 3) นักศึกษาพยาบาลทุกกลุ่มมีคะแนนผลสัมฤทธิ์โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 80 และอยู่ในระดับเกรด A จำนวน 172 คน (ร้อยละ 93.99) 2. สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพก่อนการเรียน ทั้งรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังการเรียนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด 3. ปัญหา/อุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานมีดังนี้ 1) ประสบการณ์ของผู้สอนบางท่านมีน้อยส่งผลต่อการให้คำแนะ 2) การทำโครงการของนักศึกษามีเวลาจำกัด 3) การทำงานกลุ่มของนักศึกษาบางกลุ่มยังช่วยเหลือกันน้อย 4) การเผยแพร่ผลงานของนักศึกษามีข้อจำกัดทั้งเวลาและสถานที่ ส่วนปัจจัยความสำเร็จจากทีมคณาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน คือ 1) อาจารย์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและกลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน การสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 2) อาจารย์ต้องร่วมวางแผนการสร้างนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพกับนักศึกษาแต่ละกลุ่ม 3) อาจารย์ต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา กระตุ้น ให้กำลังใจ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ: อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนควรได้รับการเตรียมความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน การสร้างนวัตกรรม และความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและกลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำโครงการและการเสนอผล

วารสารสภาการพยาบาล 2555; 27(ฉบับพิเศษ) 102-113

คำสำคัญ: การประเมินผล การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน โครงการพัฒนาสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

*ผู้เขียนหลัก รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Email: ramoul.nant@cmu.ac.th ramualn@yahoo.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

***อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยได้มีการเคลื่อนไหวให้มีการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้สอดคล้องกับการปฏิรูปในระบบสุขภาพ โดยทุกสถาบันได้มีการปรับหลักสูตรที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพมากขึ้น ควบคู่กันไปกับการพยาบาลทางคลินิกและชุมชน¹ ผู้นำวิชาชีพพยาบาลให้ความสนใจและตระหนักถึงแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการเตรียมพยาบาลในอนาคตเพื่อให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเท่าเทียม เป็นองค์รวมอย่างผสมผสานต่อเนื่อง

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2546² เป็นหลักสูตรที่เน้นการดูแลแบบองค์รวมและการพยาบาลที่เน้นด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 โดยเริ่มปูพื้นฐานแนวคิดสุขภาพองค์รวมและระบบสุขภาพ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่ต้องร่วมมือการสร้างสุขภาพองค์รวม ฝึกการวางแผนในการเสริมสร้างสุขภาพในบุคคลที่เจ็บป่วยและไม่เจ็บป่วย ปฏิบัติการการสร้างเสริมสุขภาพในคลินิกและชุมชน โดยผ่านกระบวนการพยาบาล และทอมที่สองชั้นปีที่ 4 นักศึกษาต้องเรียนวิชาพัฒนาโครงการสุขภาพ ซึ่งคณะผู้สอนได้ปรับปรุงวิธีการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการสร้างนวัตกรรม โดยวัตถุประสงค์หลักของกระบวนการวิชาคือ นักศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ และมีวัตถุประสงค์รองคือเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน คือการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนโดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม นักศึกษาแต่ละกลุ่มให้ร่วมกันคัดเลือก

ทำโครงการพัฒนาสุขภาพโดยเน้นนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ตนสนใจ มีการวางแผนในการทำโครงการร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็นและลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบ อาจเป็นความคิดใหม่ หรือวิธีการใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่แล้วนำไปทดลองใช้และขยายผลโดยการเผยแพร่ หลังจากนั้นจึงเขียนรายงานและนำเสนอเผยแพร่ต่อสาธารณชน แล้วนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ การคิดค้น และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งหมด ซึ่งทศนา แคมมณี³ ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานนี้ เป็นกิจกรรมที่มีบริบทจริงเชื่อมโยงอยู่ ดังนั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงสัมพันธ์กับความเป็นจริงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้วิธีการเรียนการสอนแบบนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าสู่กระบวนการสืบสวน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน จึงเป็นการพัฒนากระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียน และเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้คิดนอกกรอบและตอบสนองในการแก้ไขปัญหาที่มีวิธีการแตกต่างกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานยังช่วยให้ผู้เรียนได้ผลิตงานที่เป็นรูปธรรม ซึ่งชิ้นงานที่ผลิตขึ้นต้องเป็นนวัตกรรม ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดการสร้างนวัตกรรมด้วย นวัตกรรมในที่นี้คือการแสดงออกถึงความรู้ความคิดของผู้เรียนที่สามารถนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนและวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างชัดเจน การแสดงผลงานต่อสาธารณชน สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และการทำงานให้แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งแรงจูงใจนี้จะมีผลต่อความใส่ใจ ความกระตือรือร้น และความอดทนในการแสวงหาความรู้ การศึกษา

หาความรู้และการใช้ความรู้⁴ ประโยชน์ที่นักศึกษาได้จากการใช้โครงการเป็นฐานของการเรียนรู้ อาทิ เช่น เพิ่มการเข้าชั้นเรียน การพึ่งพาตนเองมากขึ้น มีทัศนคติดีต่อการเรียนรู้⁵ รวมทั้งนักศึกษายังมองว่าเป็นรูปแบบการสอนที่ดีกว่ารูปแบบอื่น เพราะผลสัมฤทธิ์มีค่าเท่ากับหรือสูงกว่าหากผู้เรียนที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบทำโครงการ^{6,7} ตลอดจนผู้เรียนมีโอกาที่จะพัฒนาทักษะที่ยากและซับซ้อน เช่น ทักษะความคิดในชั้นสูง การแก้ปัญหา การทำงานแบบความร่วมมือ และการสื่อสาร⁷ ดังนั้นนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ จึงเป็นความคิดหรือสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักหรือยอมรับที่จะสร้างเสริมสุขภาพตนเอง หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้มีสุขภาพะ หรืออาจมีลักษณะ การนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนอื่นมาพัฒนาหรือปรับใช้ในชุมชนของตนเอง หรือการนำสิ่งที่ทำอยู่แล้วมาปรับกระบวนการใหม่หรือทำด้วยวิธีใหม่แล้วได้ผล หรือการรื้อฟื้นสิ่งดี ๆ ที่เคยมีเพื่อปรับการทำงานให้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ⁸ จากแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมามุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาโครงการสุขภาพโดยทั่วไปและไม่ได้คาดหวังว่าต้องเป็นนวัตกรรม แต่มุ่งเน้นวิธีการหรือกลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ และนอกจากนี้ยังขาดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร คณะผู้วิจัยจึงได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา อุปสรรคและความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ เพื่อจะได้พัฒนาวิธีการเรียนการสอนในวิชานี้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงทำการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้โดยใช้แบบ จำลองการประเมินผลของไทเลอร์⁹ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้ชัดเจน ประเมินวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และประเมินผลภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร การที่คณะผู้วิจัยเลือกรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ เพราะเป็นรูปแบบการประเมินการเรียนการสอนที่เหมาะสมในชั้นเรียน เนื่องจากมีการกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งเขียนในเชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ชัดเจน มีการควบคุมระยะเวลาและกลุ่มเป้าหมายที่แน่นอน

นอกจากนี้การพัฒนาโครงการสุขภาพดังกล่าวยังสามารถประเมินสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพด้วย โดยสมรรถนะดังกล่าว หมายถึงความรู้ความสามารถและเจตคติของนักศึกษาในการทำกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพแก่ ตนเอง บุคคล ทุกช่วงวัย ครอบครัว และชุมชน ให้มีความสามารถในการดูแลตนเองทั้งภาวะเจ็บป่วยและภาวะปกติ โดยมีเป้าหมายที่การมีสุขภาพะ ดังนั้นเมื่อนักศึกษาลำเร็จเป็นพยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติตามประกาศของสภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง 8 สมรรถนะ¹⁰ และสมรรถนะหลักดังกล่าวมีการกำหนดสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพไว้เป็นมิติหนึ่งในสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในข้อ 2 คือ มีความรู้ความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคแก่ความเจ็บป่วยในผู้ใช้บริการทุกวัย ทั้งสุขภาพดี อยู่ในภาวะเสี่ยง และเจ็บป่วย เพื่อให้สามารถดูแลและพึ่งตนเองได้ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน

การประเมินสมรรถนะ (Competency assessment) หมายถึง กระบวนการในการประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมการทำงานของบุคคลในขณะนั้นเปรียบเทียบกับระดับสมรรถนะที่องค์กรคาดหวังในตำแหน่งงานนั้น ๆ ว่าได้ตามที่คาดหวังหรือมีความแตกต่างกัน ซึ่งไรท์¹¹ กล่าวว่า วิธีที่ยืนยันสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานมีหลายวิธี เช่น การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการพัฒนา การแสดงกรณีตัวอย่างให้ดู การสังเกต การใช้กรณีศึกษา ยกตัวอย่าง, การทบทวนในเพื่อนร่วมงาน การประเมินตนเอง การสนทนากลุ่ม การนำเสนอผลงาน และการติดตามกำกับกับการประกันคุณภาพ และกล่าวว่าการยืนยันสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานนั้น วิธีการเดียวไม่สามารถบอกถึงสมรรถนะที่ครอบคลุมได้ เพราะไม่ใช่ทุกสมรรถนะที่จะสังเกตเห็นได้โดยผู้สังเกต, การใช้รายการ (checklist) เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการดูทักษะว่าทำได้ไม่ได้ บางสมรรถนะต้องการการสะท้อนกลับความคิด วิธีการก็อาจจะเป็น วิเคราะห์กรณีศึกษา นำเสนอผลงาน ทบทวนในกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

การทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของสมรรถนะ ผลการวิจัยของศิริพร ชัมภลิตและคณะ¹³ เรื่องการประเมินสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 4 ขณะเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 และอาจารย์พยาบาล จาก 10 สถาบันการศึกษา ใช้แบบวัดสมรรถนะที่จำเป็นของพยาบาลวิชาชีพในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 5 ด้านที่ดัดแปลงมาจากยวดี ภาชัย และคณะ¹⁴ คือ 1) ความรู้ความสามารถส่วนบุคคลในการสร้างเสริมสุขภาพ 2) การปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ 3) การบริหารจัดการในการสร้างเสริม

สุขภาพ 4) การวิจัยและการจัดการความรู้ และ 5) การติดต่อสื่อสารในการสร้างเสริมสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรีจากการประเมินตนเองและประเมินโดยอาจารย์ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงและมีความแตกต่างกันระหว่างการประเมินของนักศึกษาและผู้สอน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าวไม่สามารถมองเห็นจุดอ่อนที่จะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงรายวิชาโครงการการพัฒนาสุขภาพได้ด้วยเหตุนี้การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้โครงการเป็นฐานเพื่อการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพและสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในวิชาพัฒนาโครงการสุขภาพให้นักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อประเมินสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จจากทีมคณาจารย์เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการสร้างเสริม

สุขภาพตามแบบจำลองของไทเลอร์⁹ ที่ประกอบด้วย การประเมินวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียน การสอน ประสิทธิภาพการเรียนรู้ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดได้จากแบบประเมินโดยผู้วิจัย สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดดังกล่าว นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ยังสามารถดัดแปลงภาพของ ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพการเรียนรู้เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพที่ผ่านมา ประเมินจากสมรรถนะ สร้างเสริมสุขภาพซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้ความสามารถส่วนบุคคลในการสร้างเสริมสุขภาพ 2) การปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ 3) การบริหารจัดการในการสร้างเสริมสุขภาพ 4) การวิจัยและการจัดการความรู้ และ 5) การติดต่อสื่อสารในการสร้างเสริมสุขภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 183 คน ซึ่งกำลังเรียนกระบวนวิชา 558492 โครงการพัฒนาสุขภาพ

2. คณาจารย์ผู้สอนรายวิชา 558492 โครงการพัฒนาสุขภาพ ในปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด

2. แบบประเมินผลรูปแบบการเรียน การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานที่พัฒนามาจาก แนวคิดการประเมินผลจัดการเรียนการสอนของ

ไทเลอร์ร่วมกับแบบประเมินผลการเรียนการสอนวิชา ภาคปฏิบัติบางส่วนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย วัดประสิทธิ ภาระบวมการจัดการเรียนการสอน ส่วนผลสัมฤทธิ์ได้ จากคะแนนรายงานและการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม

3. แบบวัดสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพ ของนักศึกษาพยาบาลที่เริ่มวัดและคณะได้ ดัดแปลง มาจากแบบวัดสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพที่ ศิริพร ชัมภลิตและคณะ¹³ สร้างขึ้น ลักษณะของแบบวัด เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 องค์ ประกอบ คือ 1) ความรู้ความสามารถส่วนบุคคล ในการสร้างเสริมสุขภาพ 2) การปฏิบัติกิจกรรม สร้างเสริมสุขภาพ 3) การบริหารจัดการในการสร้าง เสริมสุขภาพ 4) การวิจัยและการจัดการความรู้ และ 5) การติดต่อสื่อสารในการสร้างเสริมสุขภาพ

4. แนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหา /อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการเรียน การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ซึ่งสร้างเป็นแนว คำถามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบประเมินผลการเรียนการสอน โดยใช้โครงการเป็นฐานและแบบวัดสมรรถนะ สร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล ไปหาความ ตรงของเครื่องมือ โดยตรวจสอบความครอบคลุม ของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านสร้างเสริมสุขภาพ 3 ท่าน เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะสร้างเสริม สุขภาพของนักศึกษาพยาบาลไปทดสอบความเชื่อมั่น ในนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน และนำมาคำนวณค่าโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .80

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย โดยนักศึกษาพยาบาลจะได้รับการพิทักษ์สิทธิโดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมินและแบบสอบถามที่ไม่ต้องระบุชื่อ และรับรองว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวม โดยจะนำไปใช้ในเชิงวิชาการและการศึกษาเท่านั้น และจะไม่เกิดผลเสียหายแก่การเรียนและเรื่องส่วนตัว

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลดังนี้

1. ผู้วิจัยนัดหมายวันเวลากับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 แจกเอกสารคำชี้แจงแก่ผู้เข้าร่วมวิจัย เอกสารแสดงการยินยอมของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยการประชุมกลุ่มและแจกแบบสอบถามและแบบประเมินผลวิชาพร้อมทั้งแจ้งให้นักศึกษาพยาบาลส่งแบบสอบถามและแบบประเมินผลวิชาคืนที่กล่องรับแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์ ที่ห้องธุรการกลุ่มวิชาบริหารการพยาบาล

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่นักศึกษาตอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

3. ดำเนินการประชุมคณาจารย์เป็นระยะ ๆ เพื่อค้นหา ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จร่วมกันเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนในกระบวนการพัฒนาโครงการสุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์เป็นความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. คะแนนสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพและคะแนนการประเมินรูปแบบการจัดการเรียน

การสอนที่ใช้โครงการเป็นหลัก วิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จ ของทีมคณาจารย์ผู้สอน วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและจัดหมวดหมู่

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 94.70 อายุอยู่ระหว่าง 21-25 ปี ร้อยละ 96.50 นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเขียนโครงการพัฒนาสุขภาพร้อยละ 79.10 นักศึกษาเคยเข้าร่วมโครงการในรายวิชา ร้อยละ 76.70 โดยเข้าร่วมโครงการทุกครั้งร้อยละ 76.70 ความสามารถของนักศึกษาในการนำองค์ความรู้ทางด้านการสร้างเสริมสุขภาพจากรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้วมาใช้ในการพัฒนาโครงการวิชานี้ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 58.70

2. การประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานที่ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า 1) วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นักศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ ซึ่งนักศึกษาสามารถพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ 20 ชิ้นงานซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผลตามเป้าหมาย 2) นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากและมากที่สุด (ร้อยละ 43.77 และ 47.90 ตามลำดับ) 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาพยาบาล

*ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพ
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*

ทุกกลุ่มมีคะแนนผลสัมฤทธิ์โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 80 เมื่อจำแนกตามระดับคะแนนและเกรดของนักศึกษาพยาบาลจำนวน 183 คน พบว่านักศึกษามีคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไปอยู่ในระดับ เกรด A จำนวน 172 คนคิดเป็นร้อยละ 93.99 และมีเพียง 11 คนคิดเป็นร้อยละ 6.01ที่ได้คะแนนร้อยละ 75-79 อยู่ในระดับเกรด B+

3. สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล พบว่าสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลที่ประเมินตนเองก่อน

การเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นหลักทั้งรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่หลังการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน นักศึกษาประเมินสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของตนเองทั้งรายด้านและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งมีคะแนนเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 97.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าจำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นในทุกด้านถึงร้อยละ 94.19 – 97.68 และมีจำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนลดลงในทุกด้านร้อยละ 3.49-2.32 ดังตารางที่1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภายหลังเรียนโดยใช้โครงการเป็นฐานจำแนกตามลักษณะคะแนนสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ (N=172)

สมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพ	คะแนน		
	เพิ่มขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง
1. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลในการสร้างเสริมสุขภาพ	162(94.19%)	4(2.32%)	6(3.49%)
2. ด้านปฏิบัติการกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ	164(95.35%)	3(1.74%)	5(2.91%)
3. ด้านบริหารจัดการในการสร้างเสริมสุขภาพ	163(94.77%)	4(2.32%)	5(2.91%)
4. ด้านการพัฒนาภาคีเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาพ	166(96.51%)	4(2.32%)	2(1.17%)
5. ด้านการนำวิจัยไปใช้และการจัดการความรู้	168(97.68%)	4(2.32%)	-
โดยรวม	168(97.68%)	-	4(2.32%)

ปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

1. ประสบการณ์ของอาจารย์เกี่ยวกับแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพ และกลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพที่จะเชื่อมโยงให้เกิดนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ อาจารย์บางท่านยังมีประสบการณ์น้อยทำให้ส่งผลต่อการชี้แนะ บางครั้งทำให้ผู้สอนรู้สึกว่าจะต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน

2. การจัดทำโครงการของนักศึกษามีเวลาและงบประมาณจำกัด โดยพบว่าบางกลุ่มสามารถคิดนวัตกรรมได้เมื่อผ่านไปแล้ว ถึง 4 สัปดาห์จึงเหลือเวลาในการจัดทำโครงการน้อยตามไปด้วย นอกจากนี้นวัตกรรมบางชิ้นงานต้องใช้งบประมาณสูง แต่ได้เงินสนับสนุนน้อย ประกอบกับนักศึกษาไม่มีเงินลงทุนเพียงพอ ทำให้ได้นวัตกรรมที่ไม่เป็นไปตามความต้องการและน่าสนใจจึงส่งผลให้เกิดความไม่พร้อมที่จะจดลิขสิทธิ์ได้

3. นักศึกษาบางกลุ่มมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อย เนื่องจากนักศึกษาบางคนไม่มีโอกาสในการเลือกกลุ่มเองต้องมาเข้ากลุ่มที่เหลือจากเพื่อนที่จับกลุ่มไปแล้ว นักศึกษามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันภายในกลุ่มกันเอง แต่ก็เกิดขึ้นในครั้งแรก แต่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้การช่วยเหลือและพยายามกระตุ้นให้ทำงานเป็นทีม

4. การเผยแพร่ผลงานของนักศึกษามีข้อจำกัดทั้งเวลาและสถานที่ เนื่องจากจำนวนผลงานมี 20 ชุด แต่มีการจัดนิทรรศการและเวลานำเสนอในเวลาจำกัดสถานที่เปิดโล่งไม่เหมาะสมกับการแสดงนวัตกรรมเกี่ยวกับ CD ซึ่งมีเสียงรบกวนกันมากทำให้ผู้ฟังไม่รู้เรื่อง

ปัจจัยความสำเร็จจากทีมคณาจารย์เกี่ยวกับรูปแบบการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

ปัจจัยความสำเร็จของทีมคณาจารย์เกี่ยวกับรูปแบบการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาสรุปดังนี้

1. อาจารย์ต้องเข้าใจแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพเป็นอย่างดีซึ่งนำมาให้ข้อคิดและนำเสนอแนะให้กับกลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจในการเลือกนวัตกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่นักศึกษาเลือก

2. อาจารย์ต้องพัฒนานักศึกษาให้มีการกำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความรู้จากข้อเท็จจริงด้านเนื้อหาเป็นความเข้าใจกระบวนการ จากการรู้ทฤษฎีมาเป็นการประยุกต์ใช้ และจากการต้องพึ่งพาครุมาพึ่งพาตนเอง

3. อาจารย์ควรเสนอแนะปัญหาที่อาจก่อให้เกิดโอกาสเกิดปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักศึกษา และเป็นผู้ชี้แนะหรือผู้จัดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้

4. อาจารย์ร่วมมือกับทีมในการบูรณาการการสอนที่ใช้โครงการเป็นฐาน มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของกระบวนการพัฒนาโครงการสุขภาพ

5. อาจารย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม

6. อาจารย์ต้องเป็นผู้ให้กำลังใจและให้นักศึกษามีส่วนร่วมในสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง และเน้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้นอกชั้นเรียน

7. อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสสร้างสัมพันธภาพต่อกันอย่างใกล้ชิด และเข้าใจความหลากหลายของนักศึกษา และมีบรรยากาศที่ยอมรับข้อผิดพลาดและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

8. อาจารย์ให้อิสระแก่นักศึกษา ได้มีการตัดสินใจใช้กรอบแนวคิดเป็นการนำแนวทาง และออกแบบนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายที่เลือกสรร

9. อาจารย์มีการประเมินผลนักศึกษาตามสภาพความเป็นจริงอย่างต่อเนื่อง ผลผลิตสุดท้ายจึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา

อภิปรายผล

1. การประเมินผลการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นักศึกษาสามารถพัฒนาวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ 20 ชิ้นงานซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผลงานตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของไทเลอร์¹⁵ ที่ได้กล่าวไว้วิธีประเมินวัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา สามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่คาดหวัง

และผลสัมฤทธิ์เชิงพฤติกรรมของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร 183 คน คะแนนที่ได้ร้อยละ 80 ขึ้นไปอยู่ในระดับเกรด A มี 172 คน คิดเป็นร้อยละ 93.99 มีเพียง 11 คนคิดเป็นร้อยละ 6.01 ที่คะแนนอยู่ในระหว่าง 75-79 คะแนนอยู่ในระดับเกรด B+ การที่นักศึกษา 11 คนนี้ได้คะแนนน้อยมาจากคะแนนที่ได้รับในส่วนของการทำงานเป็นทีม เนื่องจากคะแนนส่วนนี้มีการประเมินผลจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันและการประเมินจากผู้สอนด้วย ถ้านักศึกษามีส่วนร่วมน้อยคะแนนส่วนนี้จะมีผลต่อคะแนนโดยรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้โครงการเป็นฐาน นักศึกษาได้เกรดอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษา นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพอยู่ในระดับมากและมากที่สุด จำนวน 164 คน คิดเป็น ร้อยละ 94.25 มีความพึงพอใจกับกระบวนการวิชานี้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 164 คน คิดเป็นร้อยละ 94.25 เช่นกัน อาจเนื่องจากการใช้โครงการเป็นฐานเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้ผลิตผลงานที่เป็นรูปธรรม และได้แสดงผลงานต่อสาธารณชนทำให้นักศึกษามีแรงจูงใจ และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ นอกจากนี้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับความเป็นจริง จึงเป็นการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา³ สอดคล้องกับ Guzdia⁴ ที่กล่าวว่า การให้ผู้เรียนทำโครงการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าสู่กระบวนการสืบสวน (process of inquiry) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ดังนั้น จึงเป็นช่องทางที่ดีในการพัฒนากระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียน

2. การประเมินสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล ปีการศึกษา 2554 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยวัดก่อนและภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนพบว่า คะแนนภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนมีคะแนนสูงกว่าก่อนการเรียนทุกด้าน จำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นในทุกด้านถึงร้อยละ 94.19 – 97.67 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้เรียนรู้แนวความคิดการสร้างเสริมสุขภาพและมีการฝึกปฏิบัติงานด้านการประเมินสุขภาพ การตรวจรักษาเบื้องต้น การให้วัคซีนโรคให้คำแนะนำให้ความรู้ด้านส่งเสริมสุขภาพ จัดทำนิทรรศการโครงการให้แก่กลุ่มบุคคลทั้งในโรงเรียน ชุมชนและโรงพยาบาล ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมด้านการสร้างเสริมสุขภาพอยู่แล้ว นักศึกษาจึงได้รับการเตรียมสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ส่งผลทำให้การประเมินตนเองก่อนเรียนวิชาพัฒนาโครงการสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังนักศึกษาได้จัดทำนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยใช้โครงการเป็นฐานในการเรียนรู้เป็นผลให้มีการเพิ่มทักษะการใช้แนวความคิดสร้างเสริมสุขภาพชัดเจนมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ/ป้องกันไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยที่เชื่อมโยงกับสภาพที่เป็นจริงของกลุ่มเป้าหมายที่นักศึกษาเลือก ทำให้นักศึกษามีทักษะในการใช้แนวคิดดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ เออร์ดิน, ออสแคนและเบลชี¹⁹ ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นการปรับปรุงทักษะของนักศึกษาในการแก้ปัญหาเป็นการทำให้นักศึกษามีทักษะการคิดจากการปฏิบัติในระดับสูงขึ้นเป็นเงื่อนไขที่นักศึกษาต้องใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และอีกทั้งนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นในการแก้ปัญหาที่กำลัง

เผชิญอยู่จึงส่งผลให้นักศึกษามีการประเมินสมรรถนะ
สร้างเสริมสุขภาพของตนเองสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การเตรียมผู้สอน ควรมีการเตรียมความรู้
เกี่ยวกับการสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน การสร้าง
นวัตกรรม และความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและกลยุทธ์การ
สร้างเสริมสุขภาพ

2. การเตรียมผู้เรียน ควรมีการเตรียมความรู้
เกี่ยวกับการเรียนแบบใช้โครงการเป็นฐาน การสร้าง
นวัตกรรม และทบทวนความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและ
กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ

3. ผู้บริหารควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ
ในการจัดทำโครงการและการนำเสนอโครงการ
นวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผลการศึกษาครั้งนี้ควรนำปัญหาและข้อเสนอ
แนะไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนแบบใช้
โครงการเป็นฐานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและศึกษาผลของ
การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต่อไป
จนได้รูปแบบที่สมบูรณ์ จนสามารถใช้เป็นรูปแบบ
สำหรับการสอนในวิชาอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล. ประมวลการ
สัมมนาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตแห่งชาติ ครั้งที่ 3 การ
พัฒนาการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิตเพื่อตอบสนองการปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทย;
วันที่ 23-25 กรกฎาคม 2554; โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์.
กรุงเทพฯ; 2554.

2. คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่; 2546.
3. ทิศนา ขัมมณี. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการ
จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12.
กรุงเทพฯ: ด้านสู่ทางการพิมพ์; 2553.
4. Guzdial M. Technological support for project-based
learning. ASCD yearbook: Learning with technology
1998; 14: 47-71.
5. Thomas JW. A review of research on project-based
learning. San Rafael, CA: Autodesk; 2000 [cited
2003 April 9]. Available from: URL: <http://www.k12reform.org/foundation/pbl/research>.
6. Boaler J. Mathematics for the moment, or the
millennium? Education Week. [1999 March 31].
Available from: URL: http://www.edweek.org/ew/ewstory.cfm?slug=29_boaler.h18&keywords=boaler.
7. SRI International. Silicon Valley Challenge 2000:
Year 4 Report. San Jose, CA: Joint Venture, Silicon
Valley Network. [2000 January]. Available from:
URL: <http://pblmm.k12.ca.us/sri/Reports.htm>
8. ณัฐยา สันตระการผล. ต้นแบบนักคิดนวัตกรรม.
กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เนต; 2552.
9. อรทัย ศักดิ์สูง. การประเมินโครงการ เอกสารประกอบ
การบรรยาย หน่วยงานแกนนำเครือข่ายคุณภาพ ปี
2552-2553. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และ
บุคลากรทางการศึกษา; 2553.
10. สภาการพยาบาล. สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์. กรุงเทพฯ: ศิริยอด
การพิมพ์; 2552.

**ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพ
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**

11. Wright D. Promoting Accountability Through Competency Assessment, The Ultimate Guide to Competency Assessment in Healthcare. 2nd Edition. Minneapolis MN: Creative Healthcare Management; 1998.
12. กุลวดี อภิชาติบุตร, ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา, รวิวัลย์ วงศ์สื่อเกียรติ. สมรรถนะหลักตามการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. พยาบาลสาร 2548; 36(2): 24-34.
13. ศิริพร ชัมภลิต, ยุวดี ภาษา, จุฬาลักษณ์ บาร์มี, อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์, วงเดือน สุวรรณศิริ, และคณะ. การประเมินสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี. วารสารสภาการพยาบาล 2551; 23(3): 85-95.
14. ยุวดี ภาษา, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์, สุนีย์ ละกะปิ่น, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล, อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, สุกัญญา ประจุศิลป์, และคณะ. สมรรถนะของพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ; กุมภาพันธ์ 2549.
15. ศิริชัย กางนวลสี. ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
16. สิทธิพล อาจอินทร์. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. วารสารวิจัย มช. 2544; 1(1): 1-16.
17. วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2545.
18. ชาตรี เกิดธรรม. เทคนิคการสอนแบบโครงงาน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น; 2547.
19. Tuncer M. The effect of presenting the electronic circuits lesson on virtual environment according to the project based learning approach on the views of students. Procedia Social and Behavioral Sciences 2009; 1: 2156-2163. Available from: URL: <http://www.sciencedirect.com>.

Evaluation of the Course ‘Health Development Project’ Enrolled by Fourth-Year Faculty of Nursing Students, Chiang Mai University

Raymoul Nantsupawat Ph.D. (Development Science)*

Pongsri Keitlernapha Ed.D. (Higher Education)**

Ratanawadee Chontawan Ph.D. (Nursing)*

Supit Roongruangsri M.Ed. (Nursing Administration)**

Bunpitcha Chitpakdee D.N.S.***

Petsunee Thungjaroenkul D.N.S.**

Treeyaphan Supamane Ph.D. (Nursing)***

Orn-Anong Wichaikhum Ph.D. (Nursing Administration)***

Somjai Sirakamon D.N.S.***

Apiradee Nantsupawat D.N.S.***

Abstract: Objective: To evaluate the efficacy of the project-based health development course enrolled by fourth-year nursing students, and to assess problems, obstacles and factors related to the success of the course.

Design: Descriptive research.

Implementation: The subjects were 183 fourth-year Faculty of Nursing students enrolled in the academic year 2011 and 10 faculty members. The instruments used in this study included (1) a personal profile questionnaire; (2) a project-based course evaluation form; (3) a health development efficacy form for the fourth-year Faculty of Nursing students; and (4) questions regarding the problems, obstacles and factors related to this project-based course. The quantitative data were analysed using descriptive statistics, whilst the qualitative data were subjected to the content analysis method.

Results: The major findings are as follows. Firstly, the evaluation of the project-based course showed that (1) all of the learning outcomes had been fulfilled, with 20 healthcare innovations created; (2) most of the students identified the teaching-learning activities as highly to most highly effective; and (3) every group of the nursing students exhibited an average achievement score of over 80%; moreover, 172 (93.99%) of the subjects managed to earn an A grade.

Secondly, the efficacy of health promotion—both by item and by category—which had been at a medium level before the experiment, was found at a high to the highest level after the experiment.

Thirdly, the following problems and obstacles were identified: (1) some lecturers were inexperienced and were unable to provide adequate advice; (2) the project development time was limited; (3) a low amount of teamwork was found in some groups; and (4) there were place and time limitations to the publicity of the students’ works. The faculty-related factors in the success of the course included (1) the lecturers’ knowledge of (i) health promotion concepts and strategies, (ii) project-based instruction, and (iii) development of relevant innovations and technology; (2) the lecturers’ participation in developing healthcare innovations with each group of students; and (3) the lecturers’ active role as providers of advice, motivation, encouragement, supervision and on-going follow-ups and evaluation.

Recommendations: It is suggested that both the lecturers and students be prepared to implement project-based instruction, develop innovations and construct bodies of knowledge concerning healthcare concepts and strategies. Administrators, on the other hand, are recommended to provide sufficient funding for project implementation and presentation.

Thai Journal of Nursing Council 2012; 27(special issue) 102–113

Keywords: evaluation; project-based teaching and learning; health development project; nursing students

* Corresponding Author, Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University, Email: ramoul.nant@cmu.ac.th, ramualn@yahoo.com

** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

*** Instructor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University